

SAARDE VALLAVALITSUS

Priit Voolaid
Riigimetsa Majandamise Keskus
priit.voolaid@rmk.ee

Teie 28.02.2024 nr 3-6.1/2024/1331
Meie 26.03.2024 nr 7-7/1628-4

Seisukohad Maarjapeakse raba ja soometsade veerežiimi taastamise kohta

Maarjapeakse raba ja seda ümbritsevate soometsade veerežiimi taastamise projekti asuti tollase Surju Vallavalitsusega arutama 2016. aastal ja vastav kokkulepe allkirjastati 14.09.2016.

Maarjapeakse raba taastamistööde 1. etapp (kokkuleppe kaardil tähistusega A) lõpetati 2019. aastal. Vastavalt kokkuleppele kavatseti kaaluda projekti 2. etapi (kokkuleppe kaardil tähistusega B) elluviimist 1. etapi valmimisest 4-5 aasta möödumisel.

Palute hinnata Maarjapeakse raba ja soometsadega seotud töid laiemalt Rail Baltica mõjude leevendamise kontekstis ja kujundada arvamus raba taastamistööde 2. etapi kava kohta.

Metsandusekspert ja Saarde Vallavolikogu aseesimees Kadri-Aija Viik ning vallavolikogu eelarve- ja arengukomisjoni esimees Jaanus Männik koos teiste metsatundjatega vaatasid 16.03.2024 nii looduses kui ka virtuaalselt (Maa-ameti aerofotod, mullastikukaardid jms) Maarjapeakse raba tähistusega A ja B alasid ning sellega piirnevaid metsaalasid.

Kahjuks leiavad kinnitust metsandusekspertide (nagu ka EMÜ metsateadlaste) prognoosid keskeas ja vanemate kuivendatud kasvukohaga metsade taassoostamise tagajärgedes:

1. Maarjapeakse raba tähistusega A metsaaladel kasvas 2017-2019 tehtud metsainventeerimise andmetel valdavalt üle 350 tihumeetri hektaritagavaraga liigirikas mets, sellest suur osa kuuse ülekaaluga või kuusk teise osakaaluga puuliigina. Praeguseks on täiseas kuused enamikus hukkunud. Hukkumise massiivne ulatus nähtub juba 2023. a maikuu aerofotodelt.
2. Pole olulist põhjust arvata, et kasvukeskkonna järsk muudatus jätkaks lähiaastatel nõrgestava kuni hukutava mõjuta ka teisi sealseid vanemas eas puuliike alates kasest.
3. Hukkunud ja hukkuvast metsast lähikümnenditel vabanev süsihappegaas on otseses vastuolus Eesti ja ka globaalsete kliimaeesmärkidega, tekitades samaks ajaperioodiks süsiniku hädatarviliku sidumise asemel ulatusliku süsinikuemissiooni koos kaasneva finantskoormusega riigieelarvele.
4. Süsinikku siduv ja talletav raba on 350 tihumeetrise hektaritagavaraga metsast teatavasti radikaalselt erineva fotosünteesiva biomassi ja liigilise koosseisuga ökosüsteem. Akadeemik Veiko Uri, Maa Elu 29.02.2024: „Ka pole metsandusnimestele mõistetavad ulatuslikud plaanid hävitada kuivendatud aladel kasvavaid tootlikke ja terveid metsi sookoosluste taastamise nimel“.

5. Kuivendusjärgsete aastakümnetega on metsaalune mullastik oluliselt muutunud, sh turvas lagunened kuni mineraliseerunud. Väga küsitav on mõte tekitada mineraalmullale turvast.
6. Liigirikkad, tihedad ja suure tagavaraga metsad pole kindlasti mitte metsiste püsielupaigad, rääkimata nende sobivusest metsiste mängumaadeks.
7. RB trassiplaneeringu ja metsise elupaikade (taas)tekitamise arutelul Surjus 10.01.2024 toetas ornitoloog Agu Leivits mõtet, et metsisele sobiks kaitsealadel ka sihtkaitsevööndi arvelt suurema ulatusega piiranguvöönd, kus saaks ja võiks aruka kaitsekorralduskava kohase metsakujundusega liigi elu- ja mängualasid rohkendada. Seda siinkäsitletavast hoopiski odavamalt ning parema ja säästlikuma inimese-looduse ühistegevusena.
8. Toetame rabade piirialadel ja siirdesoodes vähemlagunenud turvasmuldadel veerežiimi taastamist (kraavide sulgemist).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Raivo Ott

vallavanem